

Dijalog u vlaku

U vlaku na putu Beč. Katja i Neli išću mjesto u vlaku i vide prazno mjesto uz jednoga dičaka.

Neli: Hej, Katja! Ovde je mjesto frei!

Katja: Paše, ćemo se cuj sjesti!

Dičak: Oprostite da Vas pitam ali naravno sam slušao da pričate neobičan hrvatski jezik. Odakle ste vi ? Razumijete li me?

Katja: No sigurno te razumimo, mi smo Gradišćanske Hrvatice.

Dičak: U Gradišću žive Hrvati?

Neli: No da mi! Mi smo Hrvati, ča ne Katja ?

Katja: Sicher! Naši praoci su se u 16. stoljeću naselili u Gradišću. Bižali su iz stare domovine zbog Turskih bojev, zbog betegov (kuga, kolera...) i zbog velike gospodarstvene krize. Naši praoci su bili bigunci.

Dičak: A zašto upravo u Austriju ?

Neli: Zapravo nismo pobignuli u Austriju nego u Madjarsku, kad su onde bila čuda sela ka su bila prazna, živili smo kot seljaki i po Prvom svitskom boju smo nastali Austrijanci. Potom se je Gradišće razvijalo. Deset sela je ali ostalo u Madjarskoj i u dijeli Slovačke.

Katja: Pri Drugom svitskom boju je bila cijela Austrija dio Nimške. Naša kultura je bila u velikom dijelu zabranjena, u školi nismo imali hrvatsko podučavanje i tamburaški ansambli bili su pripovidani. Jur pred Drugom svitskom boju je Hitler planirao zničiti hrvatsku narodnu grupu u Austriji.

Dičak: Je li Hitler mogao dostići svoj cilj?

Neli: Zapravo ne, čuda Hrvatov je bilo jako korisno za njega, jer su neki mogli prevoditi iz svih slavskih jezikov na nimški na fronti.

Dičak: Kako da ste mogli pričati hrvatski za vrijeme Drugoga svjetskoga rata, ako je vaš jezik bio zabranjen?

Katja: Naši ljudi se nisu držali zakona ili bolje rečeno jer većina njih uopće nije znala govoriti nimški jezik.

Dičak: Imate li i različne dijalekte u Gradišću?

Neli: No sigurno! Na sjeveru govoru ljudi čakavski dijalekt. Ta grupa se zove Hati. Oni živu naime na Hati. Neka sela su Pandrof, Novo Selo i Bijelo Selo. Malo dalje odzdola živu Poljanci uz Vulku. Onde najdeš sela kotno Uzlop, Trajštof, Klimpuh i Štikapron.

Katja: Hrvati u sredini Gradišća isto govoru čakavski dijalekt. Ljudi iz ovoga kraja nosu ime Doljini. U kotaru Gornje Pulje moreš najti na primjer Veliki Borištof, Mjenovo, Longitolj, Šuševo i Gerištof. Na

jugu živu Vlaha i Štoji. Oni govore na štokavskom dijalektu. Štokavska sela su Bandol, Čemba, Čajta i Pinkovac.

Neli: Čakavci pitaju človeka „Ča si rekao?“, a štokavci „Što si rekao?“

Dičak: A jako zanimljivo kako se razvijao hrvatski jezik kod vas u Gradišću. Kod nas u Hrvatskoj ima mnogo poznatih pjevača i grupa koje sviraju tamburicu. Imate li i vi neke poznate grupe?

Neli i Katja se gledaju. Smiju se jer nisu mogle vjerovati ča ih pita!

Katja: Ča ne poznaš *Hajdenjake* iz Doljne Pulje ili *Mjenovske lole*? Mi Gradišćanski Hrvati imamo mnoge folklorne grupe... Jačimo svoje jačke i gajimo svoje običaje.

Neli: Ali tako staromodni opet nismo. Imamo i moderne pop i rok grupe, kot su na primjer: Bruji, Paxi, Električari, Turbokrowd, Stara škola, Basbaritenori i još čuda već. Pojam „Krowdrock“ se je već etablirao kod nas u Gradišću i je poznat prik granic. Na dalje imamo i tamburaške sastave, kot na primjer *Šetnja*, *Tambečare*...

Dičak: Hvala lijepo! S vama sam mnogo naučio! Što??? Već smo u Beču! Strašno kako je vrijeme proletjelo!

Katja: Ako si zainteresiran, zami tvoje prijatelje i dođi na Dan mladine, ovo ljeto je u Cindrofu. To je najveća fešta za svu mladinu kod nas u Gradišću. Petak nastupa Prljavo kazalište. Ča veliš?

Neli: Morem te na Facebooku dodati na moju listu prijateljev. Kako se zoveš?

Dičak: Zovem se Josip Matić, vidimo se na koncertu Prljavog kazališta u Cindrofu! Bok, cure!

Dičak stane iz vlaka.

Nediljka Zvonarits i Katka Domschitz

Jezik: hrvatski

Vrst teksta: skeč

Broj stranic: 2

Ljeto: 2018.

Škola: Viša stručna škola za privredna zvanja Theresianum Željezno / HLW Theresianum Eisenstadt

Učitelj: mag.a Sabine Pawischitz

Predala za datarnicu: mag.a Angelika Kornfeind